

dommen; men jeg tror ikke, at noget af disse Hensyn kan gøres gjældende her. Ja, man kan sige, at Aktionærerne have oprindelig indstødt deres Penge i Aktieselskabet, ikke netop i Haab om at tjene mange Penge, men for at sætte et Foretagende i Gang, som maatte antages at være til almindelig Nytte. Jeg skal villig indrømme, at det kan være Tilfældet; men det er temmelig sikkert — i alt Fald tvivler jeg ikke derom —, at de Aktionærer, der i sin Tid have sat Penge ind i Foretagendet, ikke nogenstunde have været sangvinste nok til at tro, at det skulde give dem et straalende Udbytte. Paa den anden Side at komme til os her, der repræsenterer Landets trykkede Statteydere, og sige, at vi af Liberalitetshensyn overfor disse Folk skulle paalægge den haardt betyngede Statskasse, hvori Skatterne kun med Besvær gaa ind, en Udgift af over 400,000 Kr., er i det Mindste for mit Vedkommende af en saadan Betydning, at jeg som Repræsentant ikke vil kunne tilraade at bevilge et saadant Beløb udelukkende af Liberalitetshensyn overfor disse Aktionærer. Der kunde ogsaa være et Hensyn at tage overfor Kolonialkassen, idet man kunde sige, at da Staten har tilladt denne at overtage en saadan Garanti — jeg skal ikke her komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt det i sin Tid var rigtigt at tillade den at overtage denne Garanti, som den har været aldeles ude af Stand til at opfylde; dette Spørgsmaal foreligger ikke her — kunde der mulig ved at bestemme denne Pris ligge det Hensyn bagved, at man ved at indfri disse Aktier fritog Kolonialkassen for de Forpligtelser, som nu paahvile den, og vedblivende, hvad der saa end sker, ville paahvile den overfor Aktieselskabet til at garantere 5 pCt. i Udbytte af Aktierne. Men den ærede Finantsminister har selv forladt det Standpunkt, hvis han muligvis en Gang har havt det, da han oprindelig tilbød Aktieselskabet at overtage Aktierne til 30 pCt. Man vilde derigjennem gøre Statskassen til Eier af alle Aktierne og derigjennem frigjøre Kolonialkassen for dens Byrde. Men nu er man jo gaaet ind paa det andet Alternativ, som er foreslaaet af Aktieselskabets Bestyrelse, nemlig i Stedet for at indfri Aktierne med 30 pCt. at indløse de forfaldne, ikke indfrieede Koupons med 60 pCt. af Værdien. Men hvad vil Følgen blive deraf? Den vil formodentlig blive, at Statskassen ikke vil faae en eneste Aktie til Indløsning, men derimod kun de Koupons, der ere forfaldne, men ikke indfrieede, idet Aktionærerne formodentlig ville sige til sig selv: Det Papir, vi beholde tilbage, er ikke Meget, maaske Intet værdt; men i alt Fald

indeholder det en Forpligtelse for Kolonialkassen overfor os. Den ærede Finantsminister vil ved at indfri disse Koupons med 60 pCt. og lade Aktionærerne beholde deres Aktiebrev, saavidt jeg kan se, ikke paa nogen Maade frigjøre Kolonialkassen for den samme nu paahvilende Forpligtelse til at garantere 5 pCt. Udbytte af Aktierne, og der vil altsaa ikke opnaas Andet, end at Aktionærerne faae disse 30 pCt. af Aktiernes Beløb eller 60 pCt. af de forfaldne Aktiekoupons, men Byrden for Kolonialkassen bliver den samme. Jeg kan som Følge deraf, i alt Fald saa længe der ikke foreligger nærmere Oplysninger, end der nu er givet os, ikke antage, at jeg kan komme til at tilraade at gaa ind paa Lovforslaget, som det foreligger her; men det vil jo komme under nærmere Drøftelse og sandsynligvis blive nærmere overveiet, hvilke Hensyn der bør tages til Aktionærerne, til Kolonialkassen og til de danske Statteyders Læb. Disse Hensyn maa overveies overfor hverandre, og jeg er overbevist om, at man her er villig til at gaa til den rimeligste og billigste Afvikling af disse Forhold, men man vil dog formodentlig være betænkelig ved udenvidere at give 30 pCt. for Aktier, der positivt i en Mærætte intet Udbytte have givet, og som man rimeligvis kan blive Eier af, uden at det koster Statskassen en Øre.

Berg: Forslaget gaar ud paa at oprette en Statsfabrik for en Kommune indenfor Monarkiet med Vilande. Vilde man gjøre det samme Forsøg andet Steds i de under Kongens Scepter liggende Kommuner, med lignende Offre, vilde det kunne føre til fabelagtige Resultater. Efter sidste Statsregnskab har Ministeriet uden nogen Lov eller anden Bemyndigelse udlaaent til Kolonialkasserne 2,766,921 Kr. Den Fabrik, der her er Tale om, har paadraget sig en Rente-restance, der angives til 582,690 Kr.; det giver i Alt paaløbne Udgifter paa Statskassen derovre af 3,349,717 eller med rundt Tal 3,350,000 Kr. Man kan sige, at det Altsammen er paatvunget af Omstændighederne, idet Kolonialkassen har lagt sit Budget hvert Aar og faaet det approberet af

Rettelser.

Sp. 3781, Linie 38—39 f. o. „Produktionen deraf“, læs: „Rvægbestanden“, og Linie 40 f. o. „Pund“ læs: „Stykker“.